

AKATALPA

Ağustos 2012 - Sayı 152

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Suat Kemal ANGI

Kâzım ŞAHİN

DİVAN EDEBİYATI

“Herkesin niyeti gider Kral’ın kulağına,
Hayal bile edemeyecekleri bir yolla.”

İlk geceki heyecanım sürüyor hemşire, araya hayat
girip çıkıyor sadece. Elle. Divan edebiyatı sevgilim,
tam da divan edebiyatı işte.

Yere düşen rüzgârgülünü tekrar rafa koydu diye,
dolaba buğday dizen adamı haşladım sol gözümle.
Ama cennete on adım kalmış olsam, belki cehenneme,
okşardım onu kaynarcaların serinliğinde. Uzan. Divan
edebiyatı sevgilim, tam da divan edebiyatı işte.

Bir gecede serbest oldu irtica. Biz bir gecede serbest
kaldık çölde. Dilimize yerleşti bile... İmzasız bir
mektup ol hayatta. Yeter de artar bile. Bak! Divan
edebiyatı sevgilim, tam da divan edebiyatı işte.

Güvercinlerin dilleri, köpeklerin kaşları. Midemde su
buz tuttu sıhhiye. V. Henry olamayacağım kesin! Yerim:
ikinci parsel, kafile numarası beş taksim üç tire bir buçuk.
Tepe gökle kavuşunca, tellerin boğduğu yel değirmeni.
Ah! Divan edebiyatı sevgilim, tam da divan edebiyatı işte.

Hiç mi çıkmaz bazı dudaklar akıldan! Yüzlerce kere.
Bekle. Ok yağmuru gecede. Şu pulları yapıştırayım.
Bulutların üzer

Reha YÜNLÜEL

YOK

böceklerin adâleti yok
çiçeklerin vicdânı
rüzgârın, karın, yağmurun
sevgisi ya da nefreti
denizin şaşkınlığı yok
bulutların insâfi
buzulların tevekkülü
dağların otoritesi
ağaçların tahakkümü
yok zirvelerin gururu
balıkların mârifeti
fillerin inancı
yok karıncaların kuşkusu ve isyânı
taşın kuruntusu ve özlemi.

ÜÇ BEŞ KERE DÜŞÜNMELİ

bu yaz tırtılı bu aşk tırtılı her akşamüstü derinden
yangına koşup durur güzelliğin orta yerine
teneke sesleri ardında ve bir başına “seni seviyorum” la
geçen zaman

bu çıkmaz sokakta daralıyor gittikçe gökyüzü
bu kadar konukluk yeter geçti üç beş gün
ah canım senin geldiğin topraklar başkalarının kışları altında
ne yapmalı üç beş çalı toplayıp kuşlarla gitmeli

bu yaz tırtılı bu aşk tırtılı yaşama dair ne varsa bitirir
sonra savaş başlar Ortadoğu’da matarama öpücük koy
sevgilim
biraz da su dök arkamdan savaş dediğin suyun matarada
bittiği andır
soluk ağaç yaprakları yanmış topraklar hiçbir zaman
gülmeyecek çocuklar
kazıdıkça daha derine inen acı unutma sevinci
ah canım bu topraklar kimine yâr kimine dar
ne yapmalı alıp üç beş pul denize kaçmalı

bu yaz tırtılı bu aşk tırtılı usulca yürür karartarak güneşi
petrol karışımı nehirlerden kuşların dalıp çıkamadığı
aktıkça çöle daha uzun ve siyah bitiyor dünya
kafanızdaki o miğfer akli kabul etmiyor anladım
başkalarının yaşamasına lüzum yok rahatınız kaçıyor
kanunlar kıcımıza kaçıyor açlık Afrika’ya
ne yapmalı alıp üç beş bayrağı ananıza dikmeli

EDEBİYAT TARİHİ İÇİN KISA BİR NOT

*Hulki Aktunç-Gültekin Emre imzalı Opus’un arka kapağında,
“hiçbir yerde yayımlanmayan şiirler”den söz ediliyor. Oysa
kitapta yer alan şiirlerden “Opus Cingân” (s. 98-99), Mart
2010 tarihli 123. sayımızın birinci sayfasında yayımlanmış,
dünyaya ilk merhabasını buradan sunmuştu... –Akatalpa*

Adnan Akdağ, Necati Albayrak, Nilüfer Altunkaya, Suat Kemal
Angi, Ümit Aydın, Perihan Baykal, Alper Beşe, Yılmaz Bozan,
Ayfer Cengiz, Sulhi Ceylan, Serdar Çakıcıoğlu, Ünsal Çankaya,
Onur Çeğil, Erdinç Dinçer, Gültekin Emre, Seda Eriş, Serkan
Gezmen, Sarya Helen, Duygu Kankaytsın, Erhan Karakiraz, Nevzat
Konşer, Bilal Nergizli, İbrahim Oluklu, Uygur Özcan, Hüseyin
Özmen, Türker Özşekerli, Tamer Sağır, E. Sema Sezen, Ertan Şahin,
Kâzım Şahin, Emre Şahinler, Ahmet Tahta, Şerif Temurtaş, Kağan
Turhan, Tuncer Uçarol, Hakan Yirik, Ayhan Emir Yolcu,
Reha Yünlüel,

Sarya HELEN

ZATEN Bİ TRAŞ BIÇAĞI NE KADAR KANATABİLİR Kİ BEYAZ TİŞÖRTÜNÜ GIYMIŞSE KADIN ADAMIN

Göl başında gibi bazen kar ayaklara dolanırken yağmur bile
'Bablisok' çalsa fonda hüznü çok adam sesi
Sana soyunsam gri arabanın camında F tipi donarken
Hem "son bakıştaki o gözler kaldı aklımızda"
Erdal Eren affetsin ben seni düşünürken

İğde ağacın bacakaramda gebeyim belki
(Başbakanım duymasın her kürtaj Ulu dereye ayıp)

Tüm dinlerden kitap yaptım ve hatta Çek dilinden
Milena Kafka'ya sürgün ben bi küllüğü yalarken

İğde ağacı mı demiştim geceye vodka elma
Çakırkeyif dudaklarım kırmızı susadım yine
Kızma bana dünyanın bütün denizlerini içiyorum diye
Kesk'in bıçak üzerinde yürümek sarhoşluğa denkken

Sincan çok uzak hadi Patara'ya gidelim

Haziran 2012

Alper BEŞE

GÜZELLEME

-Tümcelere gidene-

yeryüzünün neresinde topluyorsun saçlarını
gözlerin hangi krallığın bittiği yerde başlıyor
atları suvarmaktan dönerken her sabah
oturup konuşkan bir ağacın kıyısına
dünyaya bakıyorum
dünya adının güzelliğinden bir dünya oluyor

ne zaman taşsa bir bulut
düşünürüm buhar oluşunu
ayaklarını öpen güzel ırmağın
eşyayı uykusuna yatırdığım zaman
kendime anlattığım masal senin yüzün

dolaştığım dağlarda rastladığım en kuytu otağ ellerin
kurulup bir yay gibi bırakıyorum kendimi aşağı
pınarlara aktıkça ağarıyorum avuçlarından

Sunu

sökmek için yazının çivilerini kuşların göğsünden ey
bunca avluya bunca gölge düşürdüm
denizleri eskittim atlaslarda

Erdoğan DİNÇER

MUSON YAĞMURLARI

I.
buradan durup bakıyorum
kuşların uçtuğu boşluğa

dedem bastonu ve takma bacağıyla
öfkeli, anason kokusu durur hâlâ balkonda

eski koltuklar büfeler ceviz gardirop
teknesi kırık saz ve köstekli saat

taşır kırgınlığımı ağustos'un
beyaz bir perde gibi çekilir odalar

bir oğul bir damla olur
sır gibi içine düşer
dibinden çılgınlıklar yükselen kuyuların

gündüzler uzar ve kısılır geceler
uzar babaannemin elleri kısılır
kimsele anlatamaz kendini yaşayanlar

mart iki bin on iki

Necati ALBAYRAK

KORKULUK

çöpten adam mı
defterlere çizdiğim
tarla bekçisi

korkuluk işte
çekiyor şimşekleri
duruşuyla dik

küllere matuf
yangına düşman yağmur
gözlere eşlik

kır çiçekleri
şapkasında solgun taç
bu güz de böyle

rüzgârlar yerde
çeviriyor yüzünü
kalpten kırılmış

ürkmek nasılsa
hiç ardına bakmadan
göçüyor kuşlar

uğur böceğim
dudağımda uçuklar
yoldaşın olsa

yokuşu aşip
daha güçlü akmaz mı
cılız dereler

Türker ÖZŞEKERLİ

ŞEHİR KERTENKELELERİ

anlatacaklarım ne ettendir ne kemikten
olağan bir kasım gününde bulmuşlar beni
mor bir yağmur bulutu gibi kızarsın istedim rüzgâr
gözlerimde şehir kertenkeleleri
birlikteydik birbirimize yazık, kapanan yerlerimize

ah! işte yine geldik başakların dümdüz oluşuna
sen devrilen resimlerin emzirilen annesi
ilk yerimi senin bildim soğuk ağzına saplanan
aynaların ve evliyaların dualarıyla bu kısa günde
kırışacaktık bademleri, kimine yabancı gelenleri
böceklerimiz tepetaklak, rutubetimiz, kurak yakınımız
herkes kendi acısında çocuklaşır aşağılama beni

Yılmaz BOZAN

OT ESKİSİ

gel çıkalım şehrimizden
son yarım cumartesi'm de öldü
katil duygusuyla dokun
masum çocukluklara
bir kadının hatrına kirlet
dua kapılarını
yaz'ın ağzına gömelim sözleri
vaat dinleyen biri oldum
pasımda aranayım her gece
ışığı, rengi soluk nemli odayım
omuzlarımda cennet cehennem güncesi
kanmanın yüzü ruhuma engebe

ot eskisi
o derin sızı, buruk veda
zamanı terseten anlatan ürperti
bir iki kilometre ötemde
başlayan deniz
sensizliğin, sessizliğin kalıbını çıkarır
can yeleği umutlu bekleyiş
düş yorgunu gözler
ömrümü çıkarken özle tenimi
varlının gecesi uyutur
fay kırıklarımı
kalem kâğıtla giriyorum yatağa
ninemin uzunluğu iniyor beni
anıların elma kokusu

bu mahalle bu sokak
hayatımın dipnotu
küçük bir gülüşle
tutuşturun gökyüzünü
masumiyetimin işareti
avlulu evler
bir hangar büyüklüğü
acızlığımızın barınağı
eksik annenin acısı çerçevesi
yalnızlığımın tüneğine

Tamer SAĞIR

ÇOK CANIM ACIYOR YA

Bayramına tam gele, devirlerin çöl tuzağı buradayım
Çıktım şeyimden ol gerek: bana gül
Sade bir uykudan ayrılmış diye Havva
Bana bu aralar sen gerek: dine eskir vazifem

Ayağıma batanı tam ortasına burkul, anlat ama
Bana oralari anlat, cenneti vazgeçişini annenden
Kıyam ezeli ten örür oradan geçişini anlat
Neden böyle sustuk diye ordulara girişini

Hikâyeyi anlat ama bitmişse diye geçmişiz
Cenneti ve en güzel ibadeti bildik
Bana ayıbı anlat, kıskanmayı aynı yaştaki şeytanlarından
Bana sevişmeyi anlat neden sonra hem sonra
Kimsesiz bir duayı anlat el açmadan mırıldanışını.

Bilal NERGİZLİ

GÖĞÜ DİKMEKTEN GELEN OZAN!

ilhan berk'e

bâbilde güneşli bir aralık sabahı:
(günün en tuzlu saati!)

sarı, sapsarı saçlı bir gökyüzü:
(tarihin en işlek caddesi!)

şair berk'le karşılaştık bâbil göğünde:
(göğü dikmekten geliyordu!)

allahın ilk delikanlılık günleri gibiydi:
(yüzünde eski mısırdan kalma güneş yanığı bir yalnızlık!)

uzun ve yakışıklı(ydı):
(yalnızlığında!)

Ertan ŞAHİN

MARTI

uzaklaşmak için uçmuyorum
uçmayı sevdiğim için
uzaklaşıyorum
denizinizden

oysa
gittiğim her yer
burası

bir yıldız bellemeyeyim havada
gök bitene kadar peşini bırakmam

ŞİİRLERDE SOFRA KÜLTÜRÜ

Tuncer UÇAROL

1920'ler Sonrasında Yeme İçmeler

Bu üçüncü yazıda yineleme olacak ama, yine vurgulayayım; *Lacivert* dergisinde (Mart-Nisan 2012) "Sofradan Edebiyata" konulu bir sormaca yayımlandı. Bu sormacaya ben de katıldım. Bazı tanıdık yazarların da bu sormacaya katılmasına aracılık etmişim. Yanıtlarımı yine uzunca bir incelemeye dönüştürünce, giriş, Halk Şiirinde ve Mehmet Başaran (1926)'ın *Koca Bir Troya Dünya* (1997) kitabı örnekçesi üzerinden ilk toparlama parçasını *Lacivert*'te yayımlatmışım. İzzet Göldeli (1948)'nin *Eksen* adlı üç kitaplık toplu şiirlerindeki (1973, 1990, 2005) örnekçelerle düşünülerim de *Akatalpa*'da geçen sayıda yayımlandı.

Şiirlerimize değişik izlekler açısından bakılmasında eleştiri ve incelemeler açısından yarar gördüğümünden, gözlemlerimin birazcık daha pekişmesi için, bu kez de, sormacaya katılmasına aracılık ettiğim Vecihi Timuroğlu'nun son şiir kitabı *Büyü*'ye de baktım.

Şair, yazar, felsefeci Vecihi Timuroğlu (1927 Kangal/Sivas) bu yıl seksen beş yaşında. Onun sekizinci şiir kitabı *Büyü* (Kalan Yayınları, 1999)'deki yeme içme sözcüklerinin bir dökümü de aşağıdaki gibi. İlginçtir, Timuroğlu, ta çocukluğunun yeme içmelerini, o zamanki sözcükleri, daha çok kullanmış bu 62 şiirli 95 sayfalık kitabında:

Balıklar (s.10) --- *Yıldızlar bal sarısı* (s. 13) --- asma kütüğü (s. 13) --- çağlayan sular --- av --- İnsanoğlu bana göre / Tarla tapanla gönenir / Bir deste buğday kaldırsa / Güllü basmalar kesilir --- Islanmış koyun kokusu --- akide şekeri --- *Gönümde iki pınar / Biri sen diye akar* --- yeşil bahçe --- *Kuşlarla uçu balıklarla yüzdü* --- tarlalar --- Süt koktu evimiz (s. 27) --- balıkçılar --- pembe defneler --- buğday --- Bir fincan kahve --- Ayçiçeği yön değiştirir --- *Üç çocuğuz üç ana kuzusu* --- Kabağımızda üç kekkik palazı / Beştaş oynuyoruz / Üç oğlağımızla --- Bostan bekliyoruz / Bir karpuz kaptırsak / Bostanın kuyruğundan / İki kova kan akacak --- kavun --- bağlar --- bağbozumu --- tevek --- en sarı salkım --- kavurmalık dana --- taze bandırmalar --- karagöz kuzu --- kiraz --- sigara (s. 50) --- sabun --- Ekmeğini zor kazanmış insanlar dönerler evlerine --- bir dilim ekmek --- yayladaki şölen --- ayvaların arasında --- Adana toprağında / Karnı doymuyor --- zeytin ağaçları --- bardağım boşalmıyor hiç --- *safran sarısı meşale* --- gülsuyu --- Yeni açılmış tarla yeni yeşeren tohum --- Kokoreç yiyor --- kiraz ağacı --- Şarabın içinden geçti güllüşün --- *Tohum gibi sevişen* --- *Karadelik uzayın geniş tarlası* --- Sofra --- taze ekmek --- *biber oyalı perde* --- Susasam bir bardak suyu esirgeyen / Sevgilim değil sanki yurdumsun --- *Sen benden uzaktaysan / Yiğitliğim nar tanesidir* (s. 77) --- bereketli ovalar --- kiraz ağacı --- Baharda toprak tavlananda / Toprağı süresim gelir --- badem ağacı --- *badem gözlü ince bir kadın* --- Ey çiftçi / Yaşamı toprakta geçen --- Çöp kutularını eşeyen / İnsanların gündün güne / Çoğaldığı halkım --- Kurban eti bekleyen --- Ayva ağacının altında --- Seninle güzel sofram / Bir düş tertemiz (s. 93)...

Vecihi Timuroğlu, babası memur, kendisi de öğretmenlik yapmış, çok yer gezmiştir ama bu kitapta, daha çok çocukluğunun geçtiği Tunceli yöresi (s. 17, 11-13, 21, 43) Türkçesi, ora doğasının yiyecek kültürü göz alıyor. Bu yeme içme söz varlıkları da, yukarıda eğik harflerle yazılanlar dışında, daha çok ilk anlamlarında (temel anlam'larında) kullanılmış. Şiirde bu sıklıkta söz varlıkları şiiri öldürür diye düşünüyorum...

"Adamlar" şiiri de, sormacamız açısından tam örneklik bir yeme içme şiiri; güzel bir şiir de. Bu metinde daha çok 1930'lar - 1940'larda, il yöneticilerince sömürülmenin acılarına açık taşlamalar var:

... *"Biz üç çocuğuz / Bostan bekliyoruz / Bir karpuz kaptırsak / Bostanın kuyruğundan*

/ İki kova kan akacak / Bir adam iniyor arabadan / Arkasından minder taşıyor Muhtar / Tathısını buluncaya değin kavunun / Doğruyorlar bostanı / Bostanın kuyruğu / Üç davar kanı / Adam Kaymakam"

... *"Bir adam geliyor / Önce göbeğini görüyoruz / Kavurmalık danamız / Uğruna feda*

taze bandırmalar / Yoksulluklar sarı kırmızı uçurtmalar / Adam söylüyor ha söylüyor / Her sözü başımız üstüne / Biz üç çocuğuz / Karagöz kuzumuz oğluna armağan / Adam Vali Paşa"...

Kır Kültürü Etkili

Bu çalışmada "Sofradan Edebiyata" sormacası için örneklem olarak ele aldığım üç şairden en genci İzzet Göldeli (1948), o bile bugün 64 yaşında! Diyesim, geçen yüzyılın ta ilk ortasında doğmuş bu şairlerimizin şiirlerinde, daha çok *kırsal kesim yeme içme kültürü* kendini gösteriyor... Üstelik en az otuz kırk yıldır büyük kentlerde yaşıyor andığım şairler... Kentsel nüfusumuz 1990 yılında %60, 2010 yılında yaklaşık %75...

Öte yandan bu yazılarda andığım kitaplar, 1973'ta basılmış *Çarptıkça* (Göldeli)'yi görmezlikten gelirse, *Sis Çanı* (Göldeli) 1990 tarihli, *Koca bir Troya Dünya* (Başaran) 1997 tarihli, *Büyü* (Timuroğlu) 1999 tarihli, *Eksen* (Göldeli) 2005 tarihli. Yani ülkece artık kentli dönemimizin kitaplarından... Üstelik yükseköğrenim görmüş şairlerimizin şiirleri bunlar. Yeme içmeleri de en azından orta sınıf sofrasıyla donanımlı.

Daha alttaki halkımız ise...ne yer ne içer şiirlerde, romanlarda, öykülerde?.. Demek ki onları da varsa başka kitaplardan taramak gerek: Gecekonduarda, geri kalmış bölgelerimizde yaşayan şairlerimizin yazdıklarına bakmalı. Örnekçe olarak taranacak daha başka kitaplar da olmalı.

Doğu Asya Ülkelerinde Bir Şairimiz

Psikolog, kent plancısı, şair, yazar, çevirmen Ulaş Başar Gezgin (1978) ise bu tür soruların yanıtlarını, *Lacivert* dergisindeki "Gezgin ve Sofraları" yazısında, dünya çapında tattırıyor çeşnicibaşı gibi. Dünya barışını da arıyor lokantalarla, sofralarla. "Malezya'da Mersin limonlarının satıldığını görünce" ülke özlemini şiirliyor Kuala Lumpur'da.

Soyadı gibi Ulaş: Boğaziçi Üniversitesini bitirdikten sonra ODTÜ'de, sonra Tayland Prens Okulu'nda. Son yıllarında Vietnam'ın "Ho Çi Min" kentinde bir Avustralya üniversitesi yerleşkesinde öğretim üyeliği yaptıktan sonra, bu yıl da Malezya'da psikoloji (kendi deyişiyle "yansıbilim") dersleri veriyor. O da; *Lacivert* yazısında andığı "Vietnam'da Bir Meksika Lokantası'nda" şiirinde, o lokantaya, yemekleri için değil, sıvaları dökük duvarları Meksika havası taşıdığı, "Zapata'dan, Frida ve Diego çiftinden yankılar verdiği" için gittiğini söylüyor. Yeme içme kültürünü arkalık olarak kullanıyor.

Ama çay ona hep şiir esinletmiş. "Çölde Çay" şiiri bu içit için bir güzelleme. Bu tür şiirlerimiz de olmalı işte:

"Portakal suyu içilebilirdi, / Ama çay, çölde çay başka... / Yalnız başına içilebilir / Portakal suyu... / Oysa çay yalnız başına / İçilmez ormanda olsan da / Olsan da vahada...

Bir bardağı daha doldur / O zaman çayla. / Kimse onu içmeyecek olsa da / En azından, / Durduğu yerde, / İnandırır belki beni / İçtiğime çayı iki kişi."

Ulaş'ın "Etyemez Aşaevi'nde" şiiri de beni çağımız yeme içme kültürü yönünden düşündürdü. Tam bir yeme içme şiiri:

“Etiyemezlerse neden / Eti taklit ediyorlar peki? / Bastıyorlar kimyasalları soyaya, / Yapmak için etyemez yemeklerini. / Kim deney yapıyor bu tatlarla? / Yalnız et yiyenler bilir tadım etin, öyle değil mi?”

Sofradan Edebiyata

O sormacada ilk soru da şöyleydi (s. 24): “Yazarlar, yemeyi içmeyi, yemek kültürlerini romanlarında, eserlerinde nasıl işlemişlerdir? Yazarlar veya eserler üzerinden bu konu nasıl incelenebilir?”

Bu soruya şiir açısından yanıtlarımı şimdiye dek vermiş oldum.

Bir başka soru da şuydu: “Sofraların, yazarların edebi tartışmalarına ortam oluşturduğunu, öykülerin, romanların bu ortamlardan beslenebildiğini biliyoruz. Yazar sofralarının, yazarlar ve onların eserleri açısından anlamı nedir? Dünya edebiyatı ve Türk edebiyatı açısından düşünüldüğünde, büyük yazarların sofralarıyla günümüze gelenler nelerdir?”

Sormacanın bu sorusuna ise ben girmeyeyim!

Sormacacı Lacivert, sorusunun yanıtını özetle vermiş zaten sorusunda: “Sofraların, yazarların edebi tartışmalarına ortam oluşturduğunu, öykülerin, romanların bu ortamlardan beslenebildiğini biliyoruz.”

Mehmet Başaran da, sormacaya verdiği yanıtında (sormacaya aracılık ettiğim için yazısını önce ben gördüm) bu sofraları ana yönleriyle çok iyi özetlemiş: “Bir akademi gibidir” diyor bu sofralar için. “Hele Sabahattin Eyüboğlu’nun evi, Talim Terbiye Tercüme Bürosu gibiydi. Bir köy enstitüsü gibi gürül gürüldü. Her pazartesi akşamı dost şöleniydi.”

Ben de İstanbul’da yaşar, o arada *Çağdaş Eleştiri* dergisinde de yazarken (1984-85); *Büyük Larousse Ansiklopedisi*’nin, *Çağdaş Eleştiri*’nin yöneticisi değerli eleştirmen Adnan Benk, beni (ve eşimi) de evindeki yemeklere davet etmişti. Tahsin Yücel, Bilgin Adalı ve eşiyle orada tanışmıştım.

Yılların grafikçisi, değerli çevirmen, şair Sait Maden de, ben *Soyut* dergisinde yazarken (1976-77), bir gün Sirkeci’de bir lokantada düzenli olarak toplanan edebiyatçıları yemeğine götürmüştü; katılanları şimdi anımsamıyorum ama oyun yazarı ve çevirmen Turan Oflazoğlu’nun yanına düşmüştüm. Behçet Necatigil’in *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*’nde onun Adana doğumlu görünmesine karşın, doğumundan bir yıl sonra ailesinin Adana’dan ayrıldığını öğrenince, hem bir Adanalı olarak hem de edebiyatçıların doğum yerleri dağılımı üzerinde araştırmalar yapan biri olarak üzülmüş; doğum yerleri dağılımlarında bu uyarıcı bilgiyi hep göz önünde tutmuştum.

Türkiye Yazıları dergisinin yöneticisi, müzik kitapları yazarı, öykücü Ahmet Say ile değerli Vecihi Timuroğlu’nu, ayrıca, Kuşadası Öykü ve Şiir Günleri’ni yıllarca düzenleyen Selim Esen’le eşi öykücü Sultan Su’yu da daha çok Ankara’daki Tavukçu Lokantası / Meyhanesinde tanıdım. O toplantılara bazen Remzi İnanç ağabey de uğradı, ama onu ben zaten birkaç bina değiştiren kitabevindeki ziyaretlerimden tanırdım.

Antalya Altın Portakal Şiir Ödülü Sempozyumlarının gece lokantalarında da, bu şiir bilgi şölenlerini düzenleyenlerden Hüseyin Cahit Kerse, Ahmet Tüzün, Mustafa Koç, Hasan Şişli, Şerif Erginbay’ı; bu toplantılara bildirileriyle katılanlardan Mehmet H. Doğan, Ahmet İnam, Orhan Koçak, Hüseyin Peker, Mahmut Temizyürek, Haydar Ergülen, Gülten Akın, Ahmet Oktay, Necmi Zeka, Halim Şafak, Mehmet Can Doğan, Metin Cengiz, Metin Celal, Serdar Aydın, Hüseyin Alemdar’ı tanıdım biraz.

Bursa Edebiyat Günleri lokanta ağırlamalarında da; bu etkinlikleri yıllarca başarıyla yürüten, Bursalıların nitelikli edebiyat toplantılarıyla, edebiyat ustalarıyla tanıştıran Ramis Dara, Nahit Kayabaşı, Hilmi Haşal, Nuri Demirci, İhsan Üren, Ali Özçelebi, Mustafa Durak, Serdar Ünver gibi birçok değerli

edebiyatçıyla tanıştım; onlarla birlikte olmaktan övünç duydum, yararlandım.

Edebiyatçı Sofralarının Anlamı

Diyesim; edebiyatçı sofraları, aynı zamanda yeni tanışmaların, yeni dostlukların da ortamı. Yeniler için yetişmenin bir parçası.

Vecihi Timuroğlu, sormaca dosyasındaki “Yazında ve Sanatta Sofralar” yazısında, bu ömür boyu “eğitim”i de çok güzel nitelemiş. Diyor ki; “Kürt’ün Meyhanesi’nde de, şiiri kavradım, sanat felsefesiyle tanıştım. Orhan Veli, korkarak gittiğim meyhanede, beni korudu. Sessiz duruşum, öğrenme hevesim, onu mutlu kılmıştı. Orada, şiirin estetiğine kulak misafiri oldum, toplumsal sanatın felsefesinin ipuçlarını öğrendim. Hangi kitapları okumam gerektiğini onlardan duydum.”

Timuroğlu, sormaca yazısında, bu toplantıların çoğunluğunu oluşturan meyhanelerden söz ederken çok önemli, uyarıcı, edebiyatçıları utandırıcı bir yorum da getiriyor bu buluşmalara, ki bugün de bu tanı bazı edebiyat derneklerinin eleştirisi sayılmalıdır: “Yazarlar ve sanatçılar, kanımca, örgütlenmeyi bilmediklerinden ya da örgütlenmenin siyasal biçimini özümseyemediklerinden, toplumsal ve sanatsal sorunları, çoğunca, meyhanelerde tartışır. Aralarındaki dostluklar da, kavgalar da, meyhanelerde pekişir. Şairlerin ve yazarların meyhaneye tutkuları, çok eskidir.”

Ayrıca değerli denemecimiz Mustafa Şerif Onaran’ın, “edebiyatevi” diyerek yazı anlattığı, yazarların evlerinde düzenledikleri toplantılar da unutulmamalı.

Değerli denemeci, günceci, özgün şiirlerin yazarı Salâh Birsâl’in kitap kitap yazdığı kahve, pastane buluşmaları da hiç unutulmamalı.

Ancak 1988 yılından beri Melbourne’da yaşayan, başta roman olmak üzere birçok kitabı olan ressam ve yontucu Muzaffer Oruçoğlu’nun bu sormaca için özgün bakışlarla yazdığı kahve buluşmaları da okunmalı. Özellikle de, hep gözden irak tutulan “esrar sofraları” gerçeğinin vurgulanması da çok önemli araştırmalar karşısında. Oruçoğlu’nun, “Bizim tekke ve divan edebiyatının ruhunu önemli ölçüde bu sofralar biçimlendirmiştir”, “Esrar sofralarının yarattığı Arap ve Fars edebiyatı” ile “Fransız sanat ve edebiyatı (...) özellikle de şiir ve plastik sanatları” tanıları da, özellikle geçmiş şiirlerimiz incelenirken hiç de göz ardı edilmemelidir.

Aynı sormacadaki Remzi İnanç’ın “‘Sofradan Edebiyata’ Deyince...” yazısı da okunmalı. “Edebiyatımın ilk ve son ‘sofra vakanüvisi’ diye ünlenen öykücü Muzaffer Buyrukçu’nun edebiyatçı sofralarının ayrıntılı güncelerini, şair Erdal Alovera’nın *Mey ve Meyhane Şiirleri* (Kavram, 1998) kitabını, Ankara’daki meyhaneleri akıcı bir dille anlatıyor Remzi Ağabey. Bu sofralardaki edebiyatçıların “yemek konusunda öyle seçici, titiz” olmadıklarına da dokunduruyor. “Sanki pek çoğu yemek için yaşamıyor, sadece yaşamak için yiyordu” diyor. Şunları da ekliyor: “Edebiyatımızda, boğazına ziyadesiyle düşkün olduğu kadar, ‘sofradakiler’ üzerine de birikimli ve seçici iki kişiyi anabiliyorum. Biri, dostlarının yalancısıdır, Üstad Yahya Kemal, öbürü de doğrudan gözlem ve tanıklığımızla sevgili Muzaffer Buyrukçu’dur.”

Bu saptamalar, bu çalışma sırasında örnekçe olarak taradığım kitaplardaki doğrudan yeme içme şiirlerimizin sayılı olduğu olgusunu güçlendiriyor.

Şunu da güçlendiriyor! Demek ki şairlerimiz, yazarlarımız, iyi yemekten pek de anlayan (gastronom), yemek süsleme sanatını, ağzının tadını bilen kimseler (gurme) de değiller... Çeşneci, obur da değiller... Ama elbet içkiyi; özellikle de rakıyı, şarabı biliyorlardır...

Bu olgular, belki de yaşam sanatından, yaşam bilgisinden, epey uzak olduklarına im sayılabilir.

İbrahim OLUKLU

KORİDORLARDA KONU DIŞI OYUNLAR OYNAMAYA

Kollarına giriyor öğrencilerin servis şakalaşmaları
Kıbrıs Şehitleri Caddesi'nde
Bir şiiri bitirmişsin de sanki
Kutlamaya gidiyorsun küçük oğlunun çalıştığı bara
Kalpazanlarıyla kader birliği etmiş
Aşklar da çıkıyor karşına
Söyleyenin neresine inandı da söyledi
Diye şaşırıp kaldığın sözler
Hazır çorbaların tatlarına
Yeni tatlar katıyor gülüşün

İncelikten uzaklaştığın yerleri
Yorgunluğuna sayan bir çift göz

Koridorlarda konu dışı oyunlar oynamaya çocuklarla

Ünsal ÇANKAYA

İNSANIM

her vurduklarında
canım yanacak sandılar
kalmadı yanacak canım
ben Sivas'ta otuzyedikez yandım
yanarken insandım
ayıramadım

yakanlara bakıp utandım
utanırken insandım

sağlam darbedir sandılar
vurdukları damgalar
oysa değmiyor okları
mart soğuklarından geçtim
eylüllerden geldim ben
daha doğduğum gün
sona bahardım

kendim döktüm yapraklarımı
çoktan kırılmıştı dallarım
yeniden vurdular, yeniden
dağları devirdiler üstüme
göçükler altında kaldım
patladım grizularda

kıranlara bakıp utandım
utanırken insandım

"kalbim unutma bu şiiri"
"aklımda tut mavisini çiçeğin"
insan kalayım.

16.06.2012

Ümit AYDIN

BAŞKA ZAMAN

-ben buradan yürüsem
acaba sana ulaşır mıyım?
ya da şuradan telgraf çeksem,
posta memuru dalga mı geçer?
geçer mi böyle sevgilim,
bak bakalım kurtarır mı?

-geçer sevgilim korkma, tam kır gel
geçmezse de alt tarafı bir dikiz aynası!
borcumuz olur birbirimize.

-ikimize de birer tekerleksiz sandalye alsam
daha anlamlı kılınabilir bence bu tembellik
peki ya sen, benim için
daha anlamlı kılabilir misin
bir dilek namazını?

-ah biraz fitleşsek diyorum
dört teker, bir ankara bize fazla
keşke bu şurada kontes gibi koşsan,
elizabeth bathory sana göz süzse
ben de bir otelede ölü bulunsam stop,
sandalyeler örgütlenmiş stop
dikize yatmış bir yabancı gibi
vallahi çok kont'um! stop.

-sana kaç defa söyledim
burası bürokrasinin şehri
beni terk edebilmen için
doğru yerlere baş vurmalsın
yoksa sevgilim
ordudan oraya sürerler seni,
evrakların tamsa; bu duvar müsait!

-sana kaç defa söyledim
meclis binasının gölgesinde
esrar içilmez!
bak şeffaf bir tarihe sahibiz
saltanat seçilmez!
bende zaten nakit yok,
taksiciler gergin
sendeki ego da ikimize yetmez!

-sen asansörü kullan
ama varınca haber ver
ben bu şehrin abdestini aldım
şimdi elim yüzüm ıslak
sonra vedalaşırız...

-ben bu şiirle yürüsem
iki kadın ölür
iki kadın ise bir adamı
tek şehir ile öldürür
şehir, kadın,
şiir, kadın ve adam
bir taksiye biner
ve herkes yerli yerinde kalır
yollar yine aynı yollar ama
zaman belki başka zamandır.

KEKEME

I.

a a aaa ay ayn ayna
ruhum, linç kesiği
ba ba bak mmmusa

san ki
yum yumruk
kalbime geldi.

çürük bir tomruk
ç ç ça ağ çağda,
çınlayan: s o s son sonsuzluk

tâ. ta taam tamam, dağda
firtınanın çıktığı nefes
si si sin sina aaa a a.

kendisinin, tökezlemesiymiş herkes
takılıp düşmesiymiş çığlığa
to live is to die... âh, o sufi ses:

mmm me me meta l metallicaaaa!

II.

a a a a a âh!
sözcüklerim da da dalgın,
dudaklarımın rahmini em em em rah!

sakın
kendini aynalarından tuz tuzak;
eski yaraların

yas yasa k
tan tanrım:
aklımdaki kor korkunç ısı ıslık!

baktım:
herkes, po po popüler
acılarda en derin anlam.

şşşş. şer,
tenimin giyindiğinden başkası değil.
soyunduğu başkası tenimden... bekler

kelimelerin ardında belirsiz bir şekil.

III.

leb! lebleb lebbeyk!
kendi yalnızlığıma dönüyorum. ve
bir cîn gibi süzülerek

aranızda; ve hiçbir yerde.
güneşli günlerin kimsesizlik vaadi
tenha bir acıyla, تنها bir perde.

ten ha! hani
sularca yırtılıp kapanan
ayrılık vakitleri.

ten ha! uz, od: zaman
rüzgârın suskuma bilendiği
zamandı ve durmadan

sözcüklerime atardı çentiği.
çün ki ben, hiçbir şeye alışmadım
çün ki hiçbir şey bana benzemedi.

yalnızlığa hep, bir beden uzaktayım.

BEN KUŞLARI HEP SEVDİM

1.

oy neyidim neyidim
bir derincik ney idim
öptüm amforamı boyuncuğundan
“sus!” dedim

ısrar ile bozma esrârı
herkes gider... gülleri kalır bahçenin
ferhatsız bir şirin kadar şirin
mecnunsuz bir leylâ kadar leylî!
güneş kaçmış içime ben iflah olmam
kuşlar çözsün bağlamasını dengimin

2.

ala fendine, *ille* kendime
bile söyleyemem ki yalan!
dağarımda koca bir dağ, turlu turaçlı
yayı yasmaktı niyetim, dolanım yok
görklü geyikler bağışlamak
bağsız bağıtsız... *bağışlanmak!*
çinili göğün eyvanına yaz ayaz
erdi de eridi incim!
anlatsın duyanlar duymayanlara
yazsın ezel kâtipleri takdîmi tehir
merih'in dünyadan hiç farkı yokmuş
yokmuş farkı hiç dünyadan merih'in

3.

ah, bedevî!
bütün oyunlardan yanarak çıktın
kalbi olmanın bedeli!
zırhını kuşan, örtün bellemelerini sırma
dört yanı karalarla çevrili
masmavi bir adasın sen şimdi
kabuksuz bir yara kadar taze
ve bir ağıt kadar kusursuz!
sıyrılm ayna sırından
sarıl ayn'ın sırrına
-ağyâre giz, yâre ayan!-

4.

sanırım bunu bir daha yapmayacağım
gözlerimi bir daha tana bulamayacağım
gelsin örtsün akşamın yorganı yorgun yüzümü
sanırım bunu ben hep yapacağım
yırtıldı mavi cepkenim, *mea culpa*
bir bulutun boşalması gibi ansızın!
böyle iyi! böyle iyi!
boşluktu niyetim, baktım
omuzbaşlarımda iki kanat!
karayla nişanı attım
merhaba deniz!

5.

dolar ay ağılım... kavuşur gün
işin aslını nasıl anlatsın hayat
susar...
bir güvercin kadar dilsiz!
bu turna kaç telli? bir ceren kaç kurşun!
mavim çok kaçmış benim, saymayı bilmem
kuşlar yapсын sağlamasını ömrümün

“YAZMANIN ÖTESİNDE YÜREĞİMDEKİ ŞİİR” Kaan İnce Şiiri Üzerine

Seda ERİŞ

(Bir anma yazısı değil bu, geç kalınmış
vefa borcu. Yüreğindeki şiiri, yazmanın
ötesine taşıyan bütün ölümsüz şairlere...)

Varoluşun akıntılı sularında keder ve acı yüküyle çırpınan müntehir şairler gemisinin duyarlık yüklü mürettebatındandı Kaan İnce. Yaşam pusulası ölümünün yönünü tayin ediyor, hayata erken veda etmenin sinyallerini veriyordu. Ölüm, sıkıntıları dağıtan bir huzur alanı mıydı bu genç şair için? Ya da acıların, boğuşmaların, mağlubiyetin olmadığı bir sığınak mı? Bir seçenek miydi ölüm Kaan İnce ve diğerleri için? İnce, “Yanılsamalar” isimli şiirinde yukarıda değinilen soru ifadelerini, sorgulamaları diğer bir deyişle insanı ürperten genç/erken ölmek olgusuna dair bakış açısını masaya yatırır:

“bir insan düşün nerde kimbilir ve nasıl/sancısı ne, neyin gizini çözer düşlerinde, nedir seçenekleri/ yoksa intihar mı eder/ şiir kırıntıları var yüzlerinde o sabırsız insanların/ çiçekler gamlanır can evimde/ erken ölmek ölmek değil ölümsüzleşmektir/ ah çatlayacak sabrımız, sezgimiz yorgun demek...”

Gözlerindeki yangın ve ellerindeki fırtınayla kendi varlığını kavrama zaruriyeti içerisindeydi Kaan İnce bir bakıma. Ölüm, varoluşun dayanılmaz ağırlığına karşı koymanın bir ifadesiydi belki de. Gizli gözleri vardı Kaan’ın; yolculuk boyunca yıldızlardan izlerken ölümünü ve yok oluşunun evrende bırakacağı yankıyı, bir taraftan da göğün seccadesine takılı gözyaşı boncukları eşlik ederdi akıntıyla mücadele eden sezgisine, sabrına, çabasına. Tecrittü ölüm. Hayatı yalınlaşmanın bir diğer adı. Yıldızlar ötesineydi şairin düşlemleri; parıltısı uzaklarda, ışığı bile değmezdi hayatına. Boşuna yazılmamıştı “yıldızsız görüntüler yığımı yirmi yıllık telaşın aynadaki izi” dizeleri.

Kaan’ın evreni hayal kırıklıkları ve düş kırıntılarıyla bezenmiş, bekleyişlerle işlenmiş, yitiriş ve bozgunlarla çevrelenmiş bir yapıya sahiptir. İnce’ye göre yara alan, kanayan sadece ete kemiğe bürünmüş bedenler, ya da insanın fiziksel/madde boyutu değil, aynı zamanda tinsel yaşantımızın olmazsa olmazları imgeleridir de. “kan onarır mı yarasını imgelerin?” dizeleriyle gizli yarasını kanıttır ölüme erken davranan tavrıyla.

Özdemir Asaf’tan esinlenerek, duygusu varlığı değil, varlığı duygu olanlardandı Kaan İnce. Müntehir şairler gemisinin diğer mürettebatları gibi(Nilgün Marmara, Zafer Ekin Karabay, Soysal Ekinci, Hüseyin Alacatlı, Özge Dirik, Metin Akbaş, Rabia Bayraktar, İlhami Çiçek...) akıntıya rağmen kürek çekmenin nihayetsizliğinin derin farkındalığıyla elindeki son kozu kullandı: Ölmek Hakkını. Ölümünün ardından yayımlanan *Gizdüşüm*(Papirüs Yayınları/Aralık 1992) isimli yapıtının ilk sayfalarında “Kaan’ın Bıraktığı” başlıklı yazısıyla Afşar Timuçin bu hakkın insani bir tercih/seçim olduğunu özel manada meşru kılarak şu şekilde açıklamıştı:

“Yaşamın varoluşsal değeri yani yaşamaya değer olup olmaması bir yana, onda her şeyin bazen insanın üstüne üstüne gelip her şeyi anlamsız kılarcasına bulandırdığı kesindir. İnsan ölmek hakkını kullanabilir. Kaan da öyle yaptı, ölmek hakkını kullandı. Her şey insana ölümü düşündürebilir, olumsuz şeyler kadar olumlu şeyler de.(...) Bunca duyarsızlığın, bunca

tutarsızlığın, vurdumduymazlığın, kabasabalığın arasında bir çocuğun ölümü onurlu bir gidişten başka bir şey değildir.”

1970’de doğan Kaan İnce 1992 yılında İstanbul/Kadıköy Ümit Oteli’nde kendi isteğiyle yaşamına son verdiğinde Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Sosyoloji bölümünde öğrenciydi. İnce’nin yazdığı şiirlerde baskın temalardan biriydi ölüm. Sevginin sınırsız yatağında, gözlerde büyüdükçe büyüyen kara sevdanın yansımasında bile şairde ölüm düşüncesi ara vermez bir şekilde bilincini şekillendirir; her daim teyakkuzdadır ölüm:

“Ölüm kokusu karışıyor yüreğimden gelen gül kokularına/ karanlıkta çepeçevrelenen bedenime sarıldım sıkıca/ özlediğim gülüşü yüzünde sakla.”

Cengiz Hakkı Zariç sakalı acıya uzayan şair Kaan İnce’nin yokluğunun yedinci yılında kaleme aldığı mektubunda ölüm olgusunu, özellikle genç şairin kendi ölümünü dizelerine nasıl da kesif bir anlatımla sindirdiğini, içselleştirdiğini; bu ağır duygu yoğunluğunu yirmi iki yaş bedenine nasıl da korkusuzca, cesaretle sığdırdığını şöyle dile getirir:

“kendini ölümler görüyorsun hep. şiirlerinde ağırlığıyla yaşayan ve kanayan bir sözcük, ölüm.”

“nereye kadar? bu dolu hüznle diken bahçesinde nereye kadar? üstelik tünelin ucu da yok, kaan. “çölde ıssızlık sürüsü gecelerim.” unutmak böylesine çok, anımsamamak böylesine yoğunluğuyla yaşarken, nereye kadar?”

“bu kadar yorgun karanlığı, bu kadar ölüm duygusunu, aşk kırgınlığını, acılı akşam vakitlerini, gitmelerin ve dönmelerin kırmızı sızısını, soluğunla çarpışan geceyi, “yıldızların denize aktığı” uzaklığı hangi yaşam kaldırır? hele o yaşayamı yüreğiyle emzirmişse annesi..”

Şiirlerine ağan, dizelerine yansıyan, harflerine de bulaşan ruhunun ritmi, yalnızca ölüm olgusunu değil hüznün, zaman, gece, acı, giz, yalnızlık, özlem, ayrılık... temalarını da yaşatır, var kılar bütün gücüyle. Ölümünü yazdığı şiirlerde *müjdelemişti* Kaan İnce. Müjdelemişti diyorum çünkü yirmili yaşlarının başında olmasına rağmen geç kalmışlığın pençesinde, ölüm tatların kabarıp kaldığı mutluluğu görmemiş dudaklarında ölüm hayatla restleşmenin bir getirisiydi belli ki. Yana yakıla haykırarak, kanaya kanaya talan etmiş yeryüzünde kendisine biçtiği konumunu. Bir anlamda şairin yaşamı/şiiri ölümünün habercisi olmuştu. Yaşamı ve şiiri aynı çizgideydi, yitirişler ve bozgunlar limanına demirlenmiş yürek, savunmasını da vermeyi ihmal etmedi ömrünün:

“Gün sayıyor kör eşgalim. Sönüyor gülüşüm, gülün bağrında ikinci vakti. Zaman çağlıyor, ömrümü biçmeden. Çölde ıssızlık sürüsü gecelerim. Pencereleden akan yollarda usulca büyüyor hüznün. İsyen dumanları. Bir kıyı, boğulduğum. Suçluyum. Talan edilmiş sokaklara yeşer taktım, yenilgilerimi asmak için. Korku salmış düş dudaklarına. Üzgünüm.”

Ölüm tanrısının oğullarındandı Kaan İnce. Diğer ifadesiyle “Ölümün Oğlu”. Gül kokulu yüreğine karışan da bu ölüm kokusuydu işte. Boşunaydı bekleyişi; durmadan akan, gürül gürül, çağlayan boşanırçasına dinmeden yağan, bir türlü “pıhtılaşmayan” direncini emziren üzgün yüreği olduktan sonra. Ebedi suskunluğunu bıraktı arkasında Kaan İnce. En büyük sesleniydi bu onun geride kalanlara. Zamana sırt çevirerek zamansızlıkta bulmuştu gerçekliğini/asıl kaynağını. Kaan şiirindeki “çıkırığımda intihar edeceğim kuyu/ zaman kuyusu solukuz ve ıssız” dizeleriyle aşikâr ettiği gibi zamanda olmamak aslında var olmaktadır. Aynı ifade *Aykırı* şiirinde de karşımıza çıkmaktadır; şair varoluşla zaman arasındaki ilintiyi şu dizelerle kurmaktadır:

“Zamanla dayanağımı kopardığımda/ varoluşa aykırıydım.”

Beri yandan şairin şiirlerinde zamanın efendisi de uşağı da olmayı gülünç bulduğu, zamanı etkisizleştirdiği ama kesinlikle yenilmediği dikkati çekmektedir.

SUR'A ÜFLENDİ

1.

Kanamalı bir hasta için acil kan arayışında gözlerin
Rihtımda bir şarkıya yanaştı aşk bandıralı bir gemi

Ruhun iki kere asıldı biliyorsun
Birinde çocuktun
Annen seni hüznünlere beler,
Islak ekmek basardı yaralarına
Külden güvercin,
Avuç içlerinde zambak kokularıyla...

Ama sen
Her zıplayışında
Yanlıs adamlarca öpüldün.

2.

Saçlarında rüzgâr, ruhunda tebeşir tozları
Yaz sonundan sıcak bir gün gibi
İçinden ambulanslar geçerken
E-posta adresinde
Ve ensende yaralı bir güvercin
Durmada taklalar atıyor...

Varlığını, varoluş sebebini kanının ılık akışında, kara sevdıyla büyüyen gözbebeklerinde, kuşların kanat çırpışlarının yankılandığı kulaklarında, defalarca çürüyen derisinde aradı, bulamadı. Oysa söylemenin de ötesindeydi aradığı cevher; yüreğindeki şiirdeydi: “küflü yüzler yok hiçlik de/ hani ne derler gözlerinden öperim çocuk, gamlı seveda, şiir/ne’ m kalır geriye gülüm seni ahırlarsa benden/ tiksintiler toplamı umutsuzluk sapağında ölüm.”

Ölümünden sonra Gizdüşüm 1992 yılında, Ka n 1997 yılında olmak üzere iki şiir kitabı yayımlandı. İzlek dergisinin teşebbüsleriyle yine ölümünden sonra Kaan İnce Vakfı kuruldu.

“*Damlıyorum doğan günün en kalabalık yerine / Daha ben dokunmadan eskiyen şarap rengi güzellikler/ Anımsadığım yıllardan bana kalanlardır/ Öncesiz ve sonrasız beraberliklerin çoğul yalnızlığında bulduğum*” dizelerinde açığa vurduğu gibi şairin sevinin, mutluluğun, türlü güzelliklerin çoğunluk tarafından hunharca ve bencilce çarçabuk tüketilişi, yitirilişi, eriyip kayboluşu karşısında duyduğu yoksunluk, çaresizlik, yılgınlık ve gecikmişliğin getirisi çekinceli tutumuyla hayat oyununu ölümüne oynamıştır.

Ölüm, “Devrik Yürek Savunması”nın şairi için kaybolan, kirlenilen, katrana bulanmış çocukluk mitlerine, çocuk masumiyetine meydan okumadır. Hiçliğin doğası, rüyaya, zulme, duyarsızlığa, yozlaşmaya, kirliliğe geçit vermeyerek, kötülüğü, çirkefe batmış duygulanımları etkisiz hale getirmiştir. İnce, Boşluğun meydan okumasına haç çıkartanlardandı. Doğumunun etkisinden, yeryüzünün kefaretinin ödemekten kurtulmanın yolu hiçlik coğrafyasının dönüşü olmayan patikalarından geçiyordu. Belki de her şeyle hesabını kapatmak için kendini tasfiye etmesi gerektiğine inanmıştı zamanı avucunda taşıyan genç adam. E.M.Cioran’ın dediği gibi:

“ Zamanla kurduğumuz yakınlığı hangi suç ortaklığı, hangi bağlar sürdürüyor? Hayat, kendisini yadsıyan kuvvetler olmasa dayanılmaz olurdu. Muhtemel bir çıkış, bir kaçış fikri bulunur elimizde; kendimizi kolaylıkla yok edebilir ve sayıklamanın doruğunda bu evreni balgam gibi tükürebiliriz”

Şairin özlem sellerine kaptırarak kendini, çocukluğuna dair hatırladığı anılar bekleyişine dayanaktır. Tutamaktır hatıralar. Kaan İnce şiirindeki iyimsizliğin kaynağı: Çocukluk yaşantıları. Yaşamın çocukluktan ayrı düşen yılları ona benzemeye çalışarak geçecektir bundan böyle. Ama bir taraftan da acının sarsılmaz, devrilmez gövdesine yaklaşmayı isteyecek kadar da hassas, naif bir dönem:

“gizlice kanar sabah yelleri gibi uzayan saatler/ sesimizi düşleyen özlem sellerine kaptırdığımız/şarap akar usulca esrik yalnızlığımıza/ kanatlar dolusu gökyüzü getirdim sana ey anılar/ eski bir evde oyuncaklarını kıran çocukluğum/salkım söğüt gibi eğilir acının rengi önünde”

Yalnızlık boğar şiddetini aşkın ve umudun. Çoğunluğun geceleri beklediği ölüm, şairi hangi zaman diliminde etkisi altına alır ve ne zaman kapısını çalar bütün hiddetiyle? Ve umut şehri hep daralan yollarını sunar sevgiye ödünç verdiği bedenine. İncinen yüreği, kırgın düşleri, acıtan sözleri ve kanayana dek sığıttığı gözlerine rağmen eğer ölmek hakkını kullanmayıp yaşamı solumaya devam etseydi Kaan İnce hayata Ka n ve Giz düşüm’ün pencerelerinden bakmaya devam mı edecekti? Bu sorunun cevabını hiçbir zaman veremeyeceğiz belki. Ama öngörüselle bir tahminle Barut Kokusuyla Hesaplaşan şairin yaşadığı bunalımın, umutsuzluk sapağında bekleyişten güç alan benliğinin, çıkışsızlığı çıkış, çözümsüzlüğü çözüm olarak kabul etmiş genç zihnin ve yüreğin kısacık ömrüne sığdırdığı giz dolu şiirlerinin aşk acısından kıvranan anlaşılmadığını düşünüp içini kâğıda döken bir ergenin haleti ruhiyesiyle yazılmadığı kesindir. Afşar Timuçin’in cümleleriyle “*Asit döktüler içimize* diyebilen genç bir şair hemen sonra ‘*ses oldu ölüm, cesaret*’ diyebiliyorsa, yaşamakla ölmek arasında gidip gelen bir sarkacın tıktıklarını bütün varlığında duyuyor

demektir. Onun genç şiirine pek gitmeyen ‘susmak kutsalmiş, ölüm de’ sözleri yaşamı tartışan bir ruhun sesleri taşıyor.”

Şiir Kaan İnce’ye göre tin kanallarının kapanmayan yaralarından sızan taze kandır. Bu yaralar aşk oyunundan aldığı darbelerin, yenilgilerin, geri çekilişlerin külleriyle harlanmış. Genç bedeni artık gizleyemediği yaralarla doludur. Kanın umutlu bedenlerdeki ılık akışı İnce’nin narin bedeninden şiirlerine büyük gürültülerle devrilir. Acının çılgınlığı kesilir her bir dize. Ritim yok olur, ahenk kaybolmuştur, ses yerini muazzam bir senfoniye bırakmıştır: Sessizlik. Hüznün rakımı yükselir, kalp gecenin kanatlarındadır. Sevgisizliğin atonal vuruşları saatin tik- tak sesiyle yer değiştirir:

“bu aşkın dönüşü yoksa/ duman kırığı gözlerinde gecenin hıçkırıkları/ kırık keman sesi ve adağım var/ moraran hercai düşlerim ateşi delip ıslatır mendilimi/ kalbime dolar-sensuz uykuma- korkuya susamış yasadışı bir rüzgâr.”(Yaşama Sebebi)

“deniz çekildi mi gözlerin de çekildi ay gibi üzgün/ve bir aşk yenik kalırdı hep(Yanılsamalar)

“Kara tren, sisler durağında akıntısı/kavuşmanın. Ten, sahili gurbetin. Dalga dalga köpürüyorum aşka. Buyruk: Tez boynu vurula!”(Devrik Yürek Savunması)

Devrik yüreğinin tanıklarıdır kuşlar. Ve Kafka... Şair ‘Mürekkabini içtiğim mevsimsiz aşk’ tanımlamasını yapıyor bu büyük yazar için. Ve gece... Zamana katlı yalnızlıktır bu aralık. Zamanı zamandan eksilttiğinde geriye kalandır. Şair şiirlerini gece mevsiminde yıkar. Sapkın bir gece böğürtlenidir yüreği genç ozanın. Zamanın bağılayıcılığına duyduğu inançla yüküdür İnce.. Ve yalnızlık... o yalın ve vazgeçilmeyene duyulan sınırsız istek.

Ve şairin dilinden vedaya hazırlanan bir yazı:

“Zaman kırılır hızından; saat:Hoşça kal
Sus... Biliyorum... Uçurum Vakti...”

E. Sema SEZEN

Onur ÇEĞİL

SIROYA

bütün gözlerden yüksekte
çarkında saatin yaşlanmayan oyuncak: zaman
kazara eviçlerine düşen serçe kuşları varlığında
sanırsın duvar
sanırsın bunca geldiğin uzak
bu duvar içinmiş

nasıl geldik biz buraya
ellerimiz kırık bir gövdeyi taşırmasına ağır
ve değiştirmeli duvarın yerini
içimizde unuttuğumuz gözlerle yürümeli köprülerden
boşluğa dizili taşlar değil mi
çarpındığımız kapılara

bütün gözlerden uzakta
çilediğim ipek iğnelerin ucuna
ilmeği düğümleyip eriştığım sıroya: hayat
serçe desenli bunca yazma cemeânlarında
saat başında yaşanan kuşlara dönüşecek öyle mi
ey zaman tutsağı
kalmak zehir dişlisi çarkın
ve birazdan açılacak gözleri
boşluğa dikilen kulenin

Prag- Giresun, Mayıs 2012

ROKSAN

sana benzemesi süslenirken şafağın diyedir
bu bozuk zamanı sudaki oyuklara yerleştirdim bir
ihtimal iki kez daha köpüklenecek hayat o esna
biri saçlarını uzatacak küt küt beklediğim
diğeri hep adı şehla çarpık çağrılacak fecir

sen diyedir şurda bir ambulans dolusu sür at
kalbimin yerine çarpacak aşkı göremediğimde
bütün suya sabuna dokunmadan doğacak dünya
kırine el bulaşacak rayına durma durağan yolcu
gözlerimi ışıkla yıkayacak kedimin gözleri çat!

hayal mı fısıldıyor hayat mı anlamadım bu
denizin başladığı yerden itiyor beni su suzluğa
ardımdan gelme diyor gökyüzüne kuş ve kuşlar
sonra kanadım gökyüzüne boyanıyor tekrar tekar
kendimden geçişimi mi bir başkası tamamlıyor?

vurgunum yaramı üç yerinden böldüm birinde sen
birinde melek var ipliğimi çözme beraber akalım
kaldım diğeri arsızdım paramparçaydı kanım
vakittir tümünü sana adıyorum üstüme düşen takvimin
ben artık öldüğüme inandım takvime asılı duvarım

roksan: (persçe) şafak, gündeğümü

Adnan AKDAĞ

Emre ŞAHİNLER

BEN'İN TARİHİ

Daha kendini kurtarmadı
Acılarından kurtulamadı. Sarıldı ona
Bağlılığını acıya yatırdı. Bağlandı ona
Bölündü büyük bir bakışla
Tufanını yarattı, kapandı yeni tufanına

Kim kurtarır? Gençliğim mi?
Duvara yazılmış? Sıvanın götürdüğü umut mu?
Biten fiilin bıraktığı acı mı? Haz mı? Ortası mı?
Mutlu sonun bende uyandırdığı terslik mi?
Peki, beni ne kurtaracak? Ölümüm mü?

Daha ne kadar kaçır dünya? Ben bir şeyler yaptıkça?
Yüzüm genişledikçe, suratım asıldıkça?
Kim çıkaracak? Acemi bedenimi kuyudan? Hem,
Ben miyim nedeni sessizliğin? Meraksız bakışların?
Nedeni ben miyim? Katliamı içgüdüye dönüştüren tarihin?

Kendim sorumlu muyum? Eskiyen ellerimden?
Her zamankine giden ayaklarımdan? Paltomdan?
Başka bir zamanı olmaz mı yaşayışın? Çizgilerim dışında?
Düşlerimle oynayamaz mıyım? Giremez miyim bir kadınla?
Gülücüğün yoğunluğuna?

FAHİŞE

-savaş meydanlarında mağlup birlikleriyiz aşkın

kalbinin himayesinde unut!
urgandaki savunmasız yılmalarını
karanlık devinim atlasının

aynadaki çıplak atları doğur ömrüme
yağmalanırken tenimin ücre kıyıları
aşk namına öldür beni, sorgusuz

kirlenerek büyüt güz düşlerini
çağlar boyu uzaklıkları ör ellerinle
umutla dilediğin kör kuyusuna zamanın

şimdi kız çocuklarının boynunda
papatya çelenkleridir
tanrıya yaktığım paradoks
vadilerin sırtında çıplak uğultu

vurdu şiirin sırtına hançerini ölüm
ah bu pek acı merhem dostum
fahişeliği yalnızlığın..

Hakan YİRİK

VİNCRİSTİNE

ayrılırken üstünü örttüm şehrin
oralet zamanlar bıraktım sana
hazirandan, bal'dan, sarı liradan
sen boyundan büyük erzurumlar
ve akşamları bir güneş yanığı
olarak hatırlanırsın buralarda

leblebi tozu boğazına kaçmış
bir çocuklukla geldim yaşıma
yusufyusufyusufyusufufuf puf
zaman da nefes alamaz oldu
tenim teşne yalnız bir neşterin
söylediklerine inanmaya

üç yıldır birikir tırnaklarım
haraç keser kemoterapi saçlardan
aşk dersin; bir hidrellezi çalıntı
lastiklerle sürdürmeye çalışmak
kar tatili ve kefen arasındaki fark:
her deli bayram bana

sana kalan köhne bir lisenin
yaralı bahçesi ve bazı kitaplar
dictionnaire des suicides
kaldırımlar dondurmama külah
bir dikişte bitmiştir bonibonlar

yüzümde üç günlük bir hüztinle
girdim bütün resmi dairelere bak
hiçbir buluşmaya gelmedi
adını yaralı bir mübaşir gibi
sayıkladığım kadınlar, gül düştü
aşındı her şey zamandan

Kağan TURHAN

ADAMIN KENTİNE VARMAK

cemal nadir'e..

yer altı meydanlarında çırpınan sözleriyle tutkulu bir şair,
kanattığı şiirler tırnaklarıyla, toz tutmuş
isli tramvay

çalakalem döşeli ray ve bin bir umut taşıdığı
istasyonda bir gitarist, gelmeyen mektup pullarıyla,
ne mutlu bir hüztin vardı yolculukta
acının rengiydi koyuluğa karıştıığımız
sağır vagonun kör koltuğu, çizdiğimiz ağır aksak
hareketleriyle
çocuğun adını unuttuğu gazeteler
ve fısıldadığı, düğmesiz ceketleriyle anasız askerin öyküsü

çizgisini, kıldığı ölümsüzlüğe
taşıyan adamın kentine varmak, köprülerine kadeh kaldırmak
sevinçle ve aşkla var olun siz..
büyüttünüz bizi, taşıdınız bulutlara..!

Erhan KARAKİRAZ

MİSAFİR

dinsin yüzüme lehimlenmiş rüzgâr
iki sözcükten ibaret, en kısa cümlesi kadar
kutsal kitabın, sürsün sefaletini boynuma. kokusu yayılsın
telaşlı umutsuzluğun
ağlasın ağlasın ağlasın peygamber-aşk
çok mu yüksekte uçtun? eridi kanatlarını tutan
balmumu. güneş mi tek dillendirebileceğin mucize?
en yakın mesafede, soluğunu duyacak
sesini işitecek denli, sürgünüm..
sabırsız sabah ayazı yalayıp geçiyor
açıkta kalan gizlerini gölgemin
şeytansız günah, günahsız şeytan-sabah
korkusuz yamaç, tırmanıyor deniz seviyesine neliğine
aldırmadan
gizli tutarsızlık, açık seçik bir tutarlık halini
alıyor. beyaz yeveli yaşlı at, dışarı kilitliyor misafir bedeni.

Ayfer CENGİZ

SES ÜSTÜ SESSİZLİK

Şiirini anladığım gün çözeceğim aklını
Birazını bana ver
Hangi azaptan alıyorsan ilhamını
Demir kapını açılın gölgemin
Zehirli cümlelerinle gömeyim
Ne kadar senden varsa içime...

Gel!
Omuzuma at kolunu
Yüzümüzde yeryüzü
Cam rayların üzerinde yürüyelim
Say ki, yarasa tünelindeyiz
Her taraf seyir sessizliği...
İşine gelmeyi anlamaz anabiyoz insanlar

Aç kuyunun kapağını ışık girsin!
Solungaçlarımız bize yeter!
Dişlerini iştir doktor reçetelerine
Başka sen yaratacak değiller hücrenden!
Üflensin borusu deliliğin
Kovandan dağılsın arılar
Dağılsın sesin!
Sanrıların derinliğindedir tayf...

Çevir kum saatini aksın algısal sağırılık
Yangın sendeyse kül bende!
Şenliklerini bozmayalım kimsenin
Muhafaza etsinler başatlık yarasını
Sırtlan sırtılarıyla sırtlarına
İliklesinler dokunmayan yılanı
Bin yaşasınlar...
Biz emelim gözlerimizi oyuklarından
Kefaretimiz olsun yazısız mezar taşı...

İstanbul, Temmuz 2012

SÖZCÜKLERİN EFENDİSİNE MEKTUPLAR- 3

Nilüfer ALTUNKAYA

Seninle bugüne kadar yaşamın bize kattığı ya da alıp götürdüğü bütün uzaklıkları yeniden şimdinin algısıyla ışığa tutarken anladıklarım... İnsan bi' aşktan iki kez geçemez. Bazı sözcükler zamanla oluşur içimizde. Ve umut o en çok sığınmak istediğim iki hece. İnsanın kendisini eski halleriyle kıyaslaması... İçinden zaman geçmiş bir ağacın tanıklığına hürmet eder gibi ve varılmış olan o yerin göreceliğini hep anımsamak gibi...

Pavese'nin *Yoldaş* adlı romanı bir türlü elime geçirip okuyamamış olduğum bir romandı. Her nasılsa geçen haftaki kütüphane ziyaretimde Borges ararken, rafın birinde gözüme ilişiverdi. Ben daha hacimli bir roman sanıyordum ama diğer romanları gibi alçakgönüllü bir sayfa sayısına sahipmiş. Nasıl da heyecanlandım.

Yoldaş da bir anı anlatı gibi kurgulanmış. Ve hep o aynı Pavese. Yaşamı çoktan alt etmiş, büyüleyen bir eşitlik kuran bizimle zaman arasında. Nasıl yaparsa yapar bunu... O insanlarını bir duruşu, sözü, bakışıyla bizden biri canlı, içten ve devinen karakterlere dönüştürür. Bu romanında kırlar, tepeler yok. Torino ve Roma var. Ve Pablo diğer karakterlerinden çok farklı bir karakter olsa da yine kadınlar konusunda Pavese'nin yaşadığı hayal kırıklıklarını barındırır. Nedenizce terk edilmiş sonra kadınlara karşı umursamaz bir erkeğe dönüşen Pablo, Pavese'nin olamadığı o kişi gibidir. Pablo'nun yarı aylak bir karakterken bir devrimci olmayı seçişinde de varoluşsal sorunsalının ana eksenini olan Amelio adlı arkadaşının izinde yürümek isteyişi yatar.

Nedense Pablo'nun Linda'ya olan aşkını *Uçurtmalar*'daki Ludo'nun Lila'ya olan aşkına benzettim. Romain Gary'nin muhteşem romanı *Uçurtmalar*'la Pavese'nin *Yoldaş*'ı neden böyle birbirini çağırıştırırdı bana? Bunu doğru yorumlayabilmek adına paralel bir okuma yapmak gerek sanırım. Bu noktada ilk olarak her iki romanın anlatıcısı durumunda olan ana karakterlerin yakınlığı vurgulanabilir. Her iki karakterin de yakın çevresinden etkin siyasal olaylara doğru halka halka genişleyen bir yaşam sürecini gözlemleyerek oluşturmaya çabalayışları, benzerlikler barındırıyor bana göre. Ayrıca ikinci dünya savaşı çok önemli bir tematik unsur. Hep sevmişimdir savaşın tüm kötücül yanlarıyla mücadele edercesine filizlenmiş aşklarını o yüzyılın. Ve bu aşkların en güzelleriyle dolu romanları... Ludo'nun aşkı, faşizmi yenecek ve güzel günleri getirecek olan barışa koşulsuz inanmak ve onu bu mavi geleceğe doğru sürükleyecek o uçurtmanın ipini hiç bırakmamak demektir. Ludo, Lila'yı böyle sever.

Pablo'nun Linda'ya olan aşkında ise daha içsel ve egosal bir nedensellik var. Çünkü Linda Amelio'nun sakat kalamadan önceki sevgilisidir. Yakın arkadaşının artık yürüyemez oluşundan duyduğu sızı bile onun üstünlüğüne karşı kendini belki bu yolla ispatlamak için bile olsa Linda'yla aşk yaşamasını engelleyemez. Ludo aşkında mücadelecî davranır. "Ben bir kadını bütün mutsuzluklarıyla birlikte seviyordum, hepsi bu." diye yorumlar bu mücadelesini.

Pablo ise kabullenir ayrılığı. Zaten zaman herkesi başka birine dönüştürmüştür artık.

Ve aşk yine kırgınlıktır Pavese'de. Hiçbir cümlemin altını çizmedim bu kitabının da. Her cümlesi bana okumanın eşsiz mutluluğunu yaşattı ve Rekin Teksoy'a bu çeviri için minnettarım...

Uçurtmalar, demişken... Romandan altı çizili cümleler:

"Yaşamımın sonuna değin orada, ayaklarının dibine oturmak, ya da hemen kaçmak; bu iki istek arasında bocalayıp duruyordum. Kaçmadığım için, hayatta başarılı mı oldum, yoksa orada kalmakla yaşamımı berbat mı ettim, bugün bile bilemem."

"Aşk yüzünden ölmeyi anlarım; çünkü kimi kez öylesine güçlüdür ki, yaşam buna dayanamaz, göçer. Göreceksin sana bunun böyle olduğu kitaplar vereceğim."

"Acele edin belki de bir çağın son aşk öyküsünü yaşıyorsunuz."

"Sevgilimin yüzü dünya barışı olup çıkıyordu; bundan daha çok güven duyacağımız ne olabilirdi bizim için?"

"Bu insanlık dışı denen şey de insanla ilgili, insanın bir yanı. İnsanlık dışı olmanın da insana özgü bir şey olduğu kabul edilmediği sürece, yobazca yalanlar içinde bocalıyoruz demektir."

"Aşkın gözü kördür denir ya, kim bilir, sende bu körlük de bir görme biçimi belki."

Romain Gary, romanlarıyla olduğu kadar yaşamıyla ve intiharıyla da ilgi çekici bir yazar. Jean Seberg'le yaşadığı aşk... Seberg'in o hüznü, tanımsız güzelliği... Seberg'in Carlos Fuentes'le yaşadığı aşk... Şüpheli bulunsa da intihar denilen ölümü... Romain Gary, Émile Ajar gibi takma adlarla kendinden kaçmak isterken kaç kişiye bölündü kim bilir? Seberg, onu elinden tutup intihara götürmeseydi yaşamın kocaman bir şaka olduğunu anlayalım diye o ürküten derinliklerden bize göz kırıp; "Çok eğlendim, teşekkür ederim. Hoşçakalın." der miydi yine?

Öyleyse okuma planıma hemen okunmamış Gary romanları ve Fuentes'in Seberg'le olan aşkını anlattığı *Diana*'sını acele okunacaklar olarak ekliyorum.

Borges'in *Sonsuz Gül* adlı kitabının (Çev; Ayşe Nihal Akbulut, Cevat Çapan) önsözünde söyledikleri; şiir adına düşünmemiz gereken noktaları vurguluyor. Sen ne dersin?

"Söz başlangıçta zamanın tefeciliğinin tüketip, harcadığı büyü bir simgeydi herhalde. Şairin amacı, hiç değilse belli bir ölçüde, söze ilkel ve artık gizli olan gücünü yeniden kazandırmak olmalı: bize açık seçik bir örnek iletmek ve denizin varlığının yaptığı gibi bize fiziksel olarak dokunmak."

Sanırım aradığım şiir yaklaşımlarına en çok uyan bu ifade de şiirin insanda yaratacağı değişim, dönüşüm ya da farkındalık diyebileceğimiz etki de gerçekleşmiş olur böylece. Hem fiziksel olarak dokunan içimizde de derinlikler yaratacaktır. Bu dokunuş ürperten, sezdiren aşkın bir dokunuş olmalı.

Ve kuramlar için de şöyle diyor, Borges:

"Uzun yıllar –çok uzun yıllar– edebiyatla uğraştıktan sonra bir estetik kuramı oluşturmuş değilim. Alışkanlığım bizi benimsemek zorunda bıraktığı doğal sınırlara şu ya da bu kuramı neden eklemeli? Kuramlar da siyasal ya da dinsel inançlar gibi, bizim için dürtülerden başka bir şey değildir. Bunlar her yazar için değişir."

Aslında her sanat eseri kendi sanatsal kuramını içinde taşımaktadır. Söyleyecek sözünün çağının tanıklığında diyalektik bağlamda kaçınılmaz olarak sanatına yedirir sanatçı. Ayrıca yapay kuramlar oluşturmak elbette gereksiz. Yapılan bu tür çabaların kökleşmediğini ve manifesto kılığında ortaya atılan bu çabaların çok çabuk sönükleştiğini görüyoruz. Belki edebi akımların zamanında doğal oluşumlarıyla bir çağı kapatıp başka bir çağa geçişe benzeyen oluşumları bu yaklaşımın dışında tutmak gerekir. Sonunda sanat tarihi bize sanatın evrimselliğinin sınır tanımadığını anlatır. Önce bir kuram oluşturup ona göre sanatını kurmak doğmamış çocuğa don biçmekle aynı şey olsa

İHSAN

Ağapınar'a

Kuşlar ot kokluyor çatlak kaldırımlarda
şiiri güneşe asmış biri solgun ses sahibine kişniyor
hançer bu boğazdan tek kalemdede geçmiyor gölge et
gölge et ihsan
ayak bile yolu bölerek kavırıyor
maymun çıkmış dilenmiş ağzı gözü kulaklarına vura vura
üç kibriti sımsıkı kapatarak fanusa
defterin dibi tutmuş kalemin horozu kalkık
etiket eldeyken nişyan ünsiyet hak getire getire ihsan
kedinin tirmandığı ağaç bile köpek kokuyor

en yakın acı sana dilinin kaçtığı boşluk
hiçbir dua tek elle kabul olmuyor
çantaya sığmayan her kitap kutsaldır ihsan
asker ranzaya yazmış atarsa şafak atar gerisi şefik
diz çok ihsan diz çok ayak dizdar ayak yol koalisyon
sabahı parselledim çıkacağız vakit var
bizim durduğumuz yer dönmüyor ihsan

arkamız tel önümüz mağrib aynı göğün çocuklarıyız da
her devrim kendi ayağından asılıyor
pastanın mumunu yedik içimiz yaş
bıçağı gördük bıçağı gömdük ölümüz ekber dirimiz erşat
bizden başka herkes büyüyor ihsan

küfür ettik kâfir olduk güneşe karşı işemek rüzgârı susturur
efendiyiz topumuz var köleyiz kopartmadan dökülen
dikenden yaratılmış
allah bir jokey aklımdan gitmiyor geç kalınmış savaş
düşüyor ihsan

içindeki inciyi alıncaya kadar incirsin
gökte ateş kalmadı nesne yakalım yerde toplaşıp gel
çanak tutma netameye korku en büyük kebir
aşlında ihsan, albayımla karar verdik, anlamlar bazı
kayıplara gebe
tehlikeli oyunlar bunlar
o hep abdal gurbeti ayağında uyutan, her beşiğe Nuh koyup
çöpe atılan Oktay'ı *Yaşar Abi*'nin üç ırmak mektubu
karanfil'e işlenmiş

başlayınca bitiyor intihara lüzum yok.

gerek. Olagelmiş kuramlara artık sığılmaz olduysa yeni sanat
akımı kendisini doğuracaktır zaten.

“Zamana direnebilenler yalnızca
Zaman içinde yer almayanlardır.” (Sonsuzluklar)
Borges şiiri, söyleyen bir şiirdir. Keşke kendi dilinden
okuyabilseydim.

Zamanın söylenceleriyle, evrenin sonsuz döngüsünde
insanın o geçmiş yaşantılardan akıp bugüne varışının yalnız ve
bir o kadar kalabalık kahramanlarıyla dolu bir şiirdir. Böylece
şiir, entelektüel olandan kişisel yazgının belirlenmişliğine
alçalabilen yalınlığa süzülebilir. Böylece şiir, sonsuzla
belirlenmiş olanın yol ayrımında hem ben'le hem de ben'lerle iç

ÖMRÜMDE BİR GÜVERCİN

ömrümde bir güvercin
kanat çırpıp durdu
bir denizden diğerine
tek gözüyle uçtu

dostlarım her yaşamda
bir kış günü karnavalda
açlığı bedenine satan
aklımı ruhuna

bir yanıt ise aradığım
baykuşun yuvasına dönerken
uğuldadığı usunda
seki z hali yılanın

Şerif TEMURTAŞ

CEVAHİR YÜREKLİ MARTILAR

sessiz geceden arda kalan
nedir yaşanan bulvarda
çiğ düştü kirpiklerime

çadır kurdum kumrulara
dallarım kırıldı ağrıdan
zemheri bir geceden
ateş düştü böğrümde

alçak bastı tetiğe
dal düştü gölgesine
kırağı yağdı üstüme

gece susaktı cana

aşk olsun sana
cevahir yürekli martılar

şiiirden ördüm düşlerimi
ey kirli hayat merhaba

Ocak 2012

içe katmanlarla şimdiye dokunabilir.

“Hedef unutmaktır.

Daha önceden varmışım.” (Önemsiz bir ozan)

“Artık var olmayanlarım ben. Yararsızca
Akşamleyin yitip giden bu insanlarım ben.” (All our
yesterdays)

“Belki de hiç duymadım seni, oysa
Hayatım hayatına bağlı, ayrılmazcasına” (Bülbüle)

Yazmak, bütün olasılıkları mümkün kılan bir sesleniştir
sana.

AYRILIK GÖĞE SİNDİ

1

Çocuktum bir zaman
sonra
sen her şeydin.
Yani fazlası hayatımın
Bir kısmın hayal,
yahut onun gibi bir şey.
Usulca,
süssüz kar taneleri gibi geldin.
Üzerinde turuncu bir gök,
sıcak, ahşap bir sandalye gibi,
Ha yağdı, ha yağacak bir bahar havasıydın.

2

Oysa,
kıpırdanışların kemiğe kadar dayanıyor artık.
Şimdilik sadece orada duruyorsun
Bir bardak su gibisin henüz
Belki, hiç uçamayacak bir uçurtma,
o hep duvarda ve hep uçacağı umuduyla.
Hürriyet düşlediği için, alı konulan bir tutsak gibisin.
Yırtıcı bir hayvansın göğsünde bir mızrak ile,
kıyıya sevdalı,
ışıklı, tenha bir gemi,
kuduruk bir deniz gibi.

3

Biliyorum, yalanlar söylemeyeceksin
Biliyorum,
dağlardan şehirlere rengarenk bulutlar falan inmeyecek.
Hava öyle yolculukta,
çiçekler,
düşler yolculukta
göğsünün sıcak suyu akmakta
uzun uzadıya değemezsin sırtıma artık
Ellerinse sadece ellerin,
terlemiyorlar dahi
sadece ve öylesine
usanmışlar boğuşmaktan.
Benimse, ağzımdan buz gibi çıkıyor her şey
senin eksildiğini gördükçe, ağzım,
ağzım mahcup.
Kelimelerin kalaniyle yetiniyorum artık.
Mesela, seni sevdiğimi söyleyemem,
oysa ki seviyordum az önce,
az sonra belki gene seveceğim ?
yarısı uzak, yarısı bir adım bir şey bu.

DENKLERİ SIRTINDA

“bittim”
gelenle gittim
yittim

gözlerim dökülüyor toprağına
kalbim orada değil
arama boşuna

zincirlenmiş bileklerde bavulum
rayların ritmi kulağımda
ağaçlardaki zeytinleri
sayan gözlerle
giriyorum her gece gara

ölçmeli pazularını bu adamların
çöp gibi parmaklarla
boğulmalı ağalar çelik kasalarında
ekşi banknot kokularıyla

denkleri sırtında birer hörgüç
suyu hapsedemezsin kursakta
bir pet
bir balya fiyatına

al işte sana yalancı cennet
ya da merhaba haydarpaşa

yittim
gidenle gittim
“bittim”

4

Zaman, tarifsiz kırıldı bir anda.
Olmalıydı ve oluyordu
Öylece durduk karşı karşıya,
bir anda ağlayıverdik.
Feryat figan değil öyle,
bir kaç damla saklı göz yaşı.
Cesurduk ikimizde,
işıtmıyor, suratlarımızı aramıyorduk
anında,
heybetsiz oldu.

5

Ardından boynunu eğdin,
ansızın eylül geldi.
Susamış, güzel bir kız çocuğu gibi baktın,
"tanıyordum"
dalgalanıyordu bakışların.
Sonra bulutların arasından bir parça güneş aldı çocuk
gözlerini,
Düşünüyorum da, ben de bir parça güneş olsaydım aynını
yapardım.

BAĞBOZUMU ŞARKILARI

Gültekin EMRE

“Yazmasaydım, yaşamamış olacaktın” diyor ya Şükrü Erbaş, “Yazmak yaşamaktır”ı boşuna söylemiyor Oktay Akbal. Kimi zaman lanet ederek ülkesine, yaşadığı çağa, kimi zaman sıkıntılardan boğularak yazmak. Yazarak yaşamı kavramaktır bu bir yerde; hayatla iç içe olma yani. Yazmayı kurtuluş olarak görmenin ötesinde bir şey, bir duygu sarmalı, yazmak. Yazarak dünyayı algılamak belki de. “Düşün! Tanrının toprakları sonsuz genişlikteyken, seni alçaltan bir ülkede yaşamamı ne kadar anlamsız, ne kadar şaşırtıcı olduğunu!” *Binbir Gece Masalları*’ndaki bu cümle insanı feraha çıkarmadığı gibi, sıkıntılarını anımsatması açısından hep gündemde; başka ne olabilirdi ki?

Yeni şiirlerinden oluşan *Bağbozumu Şarkıları* kitabında yer alan şiirleri Şükrü Erbaş’ın doğayla nasıl içten, nasıl yalın kanka olduğunu gösteriyor. Onun kuşlarla çiçeklerle, mevsimlerle kurduğu dostluk, duygudaşlık ona bu unvanı sağlıyor. Gövdesinde tozlanan zamanın tozlarını silkeleyip “ölümle konuşma”yı kesiyor ve yazmanın, şiirin kurtarıcı gücüne sığınıyor. Çiçeklerin sonsuzluğuna, avucundaki “ağaçlar”ın “dünya masal”lığına kaptırıyor kendini. Yolunun üstündeki “bulanık perdeler”i aralıyor. Kimi sözcüklerin ve imgelerin yer yer sıkça yinelenmesi, yaşama duyulan coşkuyu da yansıtan şiiriyle yolculuğa çıkıyor “Yeraltı sularının rahmine” Şükrü Erbaş. Bu imgesel yolculukta “kış denizleri”, “hayal kandili” kendisine “ışık goncası”ndan bir dünya sunuyor “kanatlı gamzel”i. Yaşadığı “kekeme sevinç”tir “Şarabın mumla seviştiği geceler adına”. Bu yolculukta bulmayı umduğu “bozkırın ruh atlası”dır belki de. Karşısına “gözyaşı boncukları”, “nar ocakları”, “bulut türküsü” çıksa da “kemerli köprüleri” geçerek varıyor “naz salkımı”na. Uyur “gecenin atlasında” ve sevgiliye dönüştürerek uyanır soyunarak dünyayı. Güneşi heceler şiirlerinde. Gecedan kalma bir “şarap kandili” başucundadır hep. Dünya aşk ateşiyle, sevinciyle ayaklanıp durur “hanımeler”, “deniz yaprakları, gülen güneşler, rayiha bah / çeleri, bulutlu rüzgârlar...” Sevgilin gamzeleri daha uykuludur, kuyuları rüya görmeye devam ediyordur gece unutulmaz hazlar sunsa da tenlere. Gökyüzünde yürüyen bir âşıktır o, ayakları sevinçten yere basmayan. Ağaçlar alkışlıyordur bu benzersiz aşkı. “Terlikler” bile “ayaklanacak”tır, “sevgilinin teniyle sarhoş olacak”tır giyilen “her şey”. “Ağaçlar birer ses salkımı”dır bu aşkın yolunda, “kuşların ağzında”. Görülen o ki “dil pınarları” imge peşindedir. “Parmak yağmurları” harf seçiminde, yani “gonca zaman”dadır. Seveni ve sevileni mutluluğa boğan “Dünyanın sözcüklere dolduğu bir gece / Bedenin dünya dolduğu bir gece” yaşanmıştır hiç mi hiç unutulmayacak. Gökyüzü de terlemiştir iki beden tek vücut oluşundan. Zaman ağırdan almıştır geçişini, gidişini bu iki gövdenin dilini içine çeke çeke. Görülen rüyada “Üzüm kağnıları, elma günahları, ıslak rüyalar” arapbübüllerinin, serçelerin... kirpiklerine ağız. “Hece Kapısı”nı aralamıştır tenler, ruhlar, diller, sözcükler. Çünkü, acısıyla / mutluluğuyla dünyayı yaşanılır kılan âşktır tepeden tırnağa. Çünkü “Yaşamayı kimse bağışlamaz bize / Biz onu ölümün ana rahminden / Aşka dönmüş bir beden arzusuyla / Harf harf yaratarak çeker alırız.” Zaman “bunalmış”tır siyasi bunalımlardan, aşk yaralarından. Kapılar “çiçeksiz”dir ama ağzı gökyüzüdür sevgilinin. “Şarabın samanyolu” yol gösterir aşk yolcusuna.

Sevgilinin ağzı “kırmızı bir zamandır” öylesine insanı hayata bağlayan. Onun için “insan kendinden ne kadar uzağa” gidebilir ki? Korkularımız da “güngörmüş”tür “özgürlük hayalet”lerini düşününce. Dünya geniş mi geniş bir “bahçe”dir Şükrü Erbaş’ın şiirinde. O bahçede “arapbübüller”, “Çembercik kuşu”, “çiy taneleri”, “yıldızlar”, “yıldız böcekleri”, “nar oyukları”, “heves güneş”i, terli rüzgârlar, “nine çiçekleri”, “zeytin ağaçları”, “Yelkovan otları”, ... ve “Eski zamanlardan bir murat masalı” vardır geceleri “gözyaşı boncukları”na boğan. “Bir turna türküsüyle” yazılır onun şiirleri. Şiirlerindeki kıvraklık, deyiş rahatlığı bundandır. “Gökyüzü masalı”dır onun şiirlerinin yüreğinden fıskıran. Öyle ya “Hangi acıyla yaprak dökersek dökelim” masalların kalbine de işleniyor aşk acısı, ayrılık yangını. Onun uzun suskunluğunu bozduğu *Bağbozumu Şarkıları*’nda görebilene “Kırk kimlikli yalnızlık” da vardır, “Eşyaların ıslığı” da, “Pervane arzular”la “Ödünç sevinçler” de. Aslında “Karac’oğlan ıssızlığı”nı yenip “Plastik zamanlara şiirler söylüyor”dur Şükrü Erbaş onca aradan sonra. Onun yazdıklarında halk şiiri tadı masal anlatımıyla atbaşı gider çoğu zaman. “Etekleri gurbet ile mühürlü / Bir gelin ağıdı”dır “bacasız evlerde” onun hayatı karşılayan dizeleri imgeleri.

Şükrü Erbaş, kocaman bir dünyayı kucaklıyor düşlerle, masallarla, “Karaca’oğlan”la besleyip büyüttüğü sıcak bir dille. Yer yer erotik göndermelerle yüklü bir dirilikle sarıp sarmalıyor dizelerini, can alıcı çağrışımlı imgelerini: “Ağzıyla sabaha çıkardı beni / Üstüm başım kirpik saç topuk dil”. “Şimdi yanında olsam, ağzını dinlesem, saçlarını giyin / sem, güzelliğinin göllendiği yatağı sevsem, sevsem...”. “Tutup topuklarından kaldırdım Tanrıya kadar / Bir ters lalesin gecenin atlasında / Dökündüm başımdan aşağı yıldızlarını”. Tene, sevgiliye, sevmeye saygılı bir dil ustalığı sergiliyor Şükrü Erbaş bu dizelerden de anlaşılacağı gibi.

Kirpikler senfonisidir Şükrü Erbaş’ın şiiri. Kirpik sözcüğü onun hayatla, aşkla bağlılığına bir işaret fişeğidir. Erotizmin kapısını araladığı gibi aşka da bir daveti içeriyor dipten dibe bu sözcük. İşte bir avuç kirpikli dize, imge: “kirpik boncuğu”, “Eşyalar kirpik kirpik uyanacak”, “Kirpik ırmakları”, “Arzular kaşımızda başlar kirpiğimizde biterdi”, “Kirpik kirpik soğuyan bir kadın”, “Kaç gündür aklımda kirpiklerinin gölü”, “Harfler kirpiklerinden dökülüyordu”...

Metin Eloğlu’nun enfes dizesiyle nasıl da çarpıcı bir gönderme yapıyor Sivas Katliamı’nda kıyılan otuz dört cana: “İnsanın yarısı sağken iyileşir / Bu sözle ısıdığım gecenin sabahı / Otuz dört çocuğu öldürdüler”.

Bağbozumu Şarkıları’yla içinde birikip duran, iyice mayalanan deyiş ve dil rahatlığını şölene çeviriyor Şükrü Erbaş, şiire dönüş yaparak. Onun, bu uzun suskunluk döneminde, şiirden koptuğunu hiç düşünmedim. Şiiri ruhuna iyice kazınmış bir şairi şiir terkeder mi hiç? Şiir yazmadan durmadığını ne güzel anlatıyor şu çarpıcı dize! “Yazmasaydım, yaşamamış olacaktın.” Çünkü yazmamak ölümden beter onca şiiri yazmış bir şair için. Dünyaya, yaşadıklarına, doğanın sunduğu şölene, büyüleyici görüntülere... şiirleriyle merhaba diyor Şükrü Erbaş coşkusu dizginlemeden.

Nezhat KONŞER

MARİNAYA BAĞLI UCUZ BİR ŞİİR

Şu deniz dağları getiriyor
dalgalar beyaz beyaz işliyor iskeleyi
sıkı fıki olmuştur bu sırtkan martılar
çatılara sarırlılar kanat dolusu

maviden ödünç bir şeyler alır rüzgâr
bir feribot denizi zıpkınlar
suya karışmayı sever de pencereler
rüzgâr kendini tanıtır durmadan
nefes kokusu yıkanır suyun sarmaşığında

evler durmaz Güzelyalı'da, yürür
omuzlarına yüklenir çaylak baharın
şu deniz Gemlikli bir kadının eteği
şu deniz telaşla taşınması Armutlu'nun

ben bunu bilir bunu söylerim
hatırasından öperim gözüme takılan dalgayı

burası bir güzel at, bir aşk istasyonu
yüreğini çitle çevirmenin bedelidir yalnızca 'bakmak'
uzaklara, uzağa, yön bilmez usa
yanaşmak yelkenli bir temizliktir

gölgelere sorsam tenine melekler oturmuştur
kaybolmuştur yavaşça haziran güneş köşkünde
sorsam akşama yerlisi olmuştur Mudanya'nın
dolaşıp selamladığını gördüm çünkü esnafları

ben yine de belli ki deniz olamam, ama rüzgâr dinlerim
dilimin bir kısmını bırakırım koyaklara
taşın içindeki sırla boy ölçüşerek

bir sigara, bir çay dokusu, bir fesleğen biriktiririm
marinaya bağladığım şiirlerde
akşamın sekizi gibi hafifçe kararır bakışmalar
yelkenler düşe iner, kıpırdanır böyle bir sevmek
sütlüman olur da geniş balkondan kuduran atlas
evler yürümez, kendi ağında kavrulur balıklar
suyun nabzında atar balıkçıların yazgısı.

gitarın sesini açar rüzgâra doyan bir şiir
senin ağzında Destina çiçekleri
Güzelyalı, kimin uydurduğu bir gerçektir!

yaşlı bir adam portresi gibi çömeli gece
sahile sevgililer vurur, ayrılık ki hep bir ihtimal
ben kendime sadık bir yalnızlık edinirim
yatıya kalırım dudağında şiirin!

Duygu KANKAYTSIN

UZUN SUS

kavuşmasak her akşam, bir papatya ağlar
unutalım yırtıldığımız yerde dünyayı
bir mektup yazalım ren geyiklerinden
ürksün mevsimler ve anılar
tutunalım alnının utangaç sesinde
bir rüzgâr ateş yakar durmadan değişiriz
ama yıllar özensiz, dil devşirme
kanar bıraktığım uzaklık
kılıç olmuş ırmaklar
sonra, tarih taş dönmüş

öyle işte. mutlaka sevinciniz de küser
biri ayetleri okşar; gülmek altına işlemiş
*yeter ki sonu iyi bitsin**
oyunda seviş benimle
kalmadı seni bekleyen cam
o sıska öfke

*William Shakespeare

Sulhi CEYLAN

KONSER MEYDANI YALNIZLIĞI

Kuru çiçek cesetleri

Ben kaybettikçe
Solumdaki melek çalışır
Ve kaybettikçe
Büyürüm Allah'ım

Yeniçeri ruhum
Soruşturmalara yakalanır
Kimlik kontrolüne uğrar
Öğle vaktim

Hâlbuki bencildir
Bir ağda bir örümcektir

Susar içimdeki bilge
Dökülür üstüme
Bozuk günlerin zembereği
Ve bıçak ete saplanınca
Kekeleyemellerim

Sadece anlaşılmaktı dileğim

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara	Katkı Payı	: 25 TL.
Yayın Danışmanları	: İhsan Üren, Gültekin Emre, Serdar Ünver, Yalçın Oğuz.	Posta Çeki	: Ramis Dara adına açılmış 6025702 numaralı hesap.
Yayın adresi	: Oğuz Eczanesi Atatürk Caddesi 101 / B Osmangazi – BURSA	Banka hesabı	: Ramis Dara adına Finansbank Fomara Şubesindeki 21329696 numaralı hesap.
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer – BURSA)	Baskı	: Akın Erim Matb. Hocalızâde Cad. 7/27 Setbaşı – BURSA
Yazışma Adresi	: PK 68 16361 Ulucami – BURSA		
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* (www.akatalpa.com), şair ve yazarlarının başışladıkları telifler, İhsan Üren'in ve başka bazı şiir dostlarının sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.

